

Svarsfrekvens och metod

Bedömningen nedan baseras på rapportering från samtliga 21 länsstyrelser. Länsstyrelsernas rapportering bygger på rapportering från kommuner och andra regionala aktörer. Metod för insamling och analys kan skilja sig åt mellan län och kommuner och har inte kvalitetssäkrats i denna sammanställning.

EFTERLEVAD KOMMUNER OCH ANDRA RAPPORTERANDE AKTÖRER

Samlad bedömning

- **Generell efterlevnad:**
  - Hög: 4 län
  - Medel till hög: 5 län
  - Medel: 7 län
  - Låg: 0 län
  - Bedömning saknas: 5 län
- 3 län rapporterar att den generella efterlevnaden försämrats.
- 7 län rapporterar om trötthet hos allmänheten avseende att följa rekommendationer.
- 5 län rapporterar försämring av efterlevnaden hos äldre 70+. Lika många län rapporterar att ungdomar och/eller unga vuxna sköter sig sämst
- Några län rapporterar att deras underlag är för dåligt för att göra en generell bedömning. 5 län har inte uppdaterat sin bedömningstext.
- Två tredjedelar av länen beskriver att verksamheter generellt ger förutsättningar till god efterlevnad och att de risker som uppstår kommer av att allmänheten slarvar och inte håller avstånd. Bristande egenansvar är något som genomsyrar hela rapporteringen.
- Det rapporteras om trängsel eller risk för trängsel främst i butiker/gallerior och serveringsställen (9 resp. 8 län).

Generella iakttagelser i samband med tillsynsbesök

- Observationer vid tillsynsbesök vittnar generellt om hög efterlevnad hos restauranger, butiker och andra verksamheter. Eventuella brister som påpekas åtgärdas generellt skyndsamt.
- Den främsta riskfaktorn som rapporteras är besökare som trängs, och 5 län rapporterar att trängseln på serveringsställen förvärras på kvällar och nätter.
- 5 län har inte uppdaterat sin bedömningstext sedan förra veckan.

Vidtagna åtgärder

Information till allmänhet

- 14 län rapporterar om informationsinsatser till allmänhet.
- Östergötlands och Skåne län har vinklat information till allmänheten utefter budskapet "håll i, håll ut".
- I Jönköpings och Skåne län har vikten av att hålla avstånd särskilt lyfts i information till allmänheten.

Information till verksamheter

- 9 län rapporterar om informationsinsatser till offentliga och ideella verksamheter och 2 till näringsidkare.
- 5 län rapporterar särskilt om information till skolor och elever. Exempelvis i Västmanland med knappar och filmer med corona-säkra hälsningsvarianter.

Tillsyn

- 14 län rapporterar att det genomförts tillsynsbesök. Endast något enstaka föreläggande har rapporterats.
- Enstaka rapporter har inkommit om skärpt eller uppföljande tillsyn, men även om minskad tillsyn när man sett att behovet inte funnits.

Verksamheters egna åtgärder

- 8 län rapporterar om åtgärder som verksamheter eller näringsidkare själva vidtagit.
- Åtgärderna rör till exempel avstånd mellan bord på restauranger, särskilda öppettider för riskgrupper, extra städning, begränsning av antal besökare i butik/restauranger, begränsad alkoholförsäljning, plexiglas i kassor och utlämning av varor för att minska trängsel.

Behov av åtgärder

- 2 län rapporterar om åtgärdsbehov så som anpassade riktlinjer kopplat till vinteraktiviteter. Exempelvis Åre planerar en ambitiös tillsyn och den statliga ersättningen täcker ej detta. Detta är tidskritiskt då t.ex. Jämtland förutser ökat besöksstryck redan v.44
- 10 län rapporterar om behov av mer information till allmänheten. 8 län efterfrågar variation i de nationella budskapen eller riktade kampanjer, framförallt efterfrågas kampanjer till unga. 1 län ser behov av målgruppsanpassade budskap och säkerställande av att informationen gått fram.
- Den sammanhållna rapporteringen indikerar ett behov av åtgärder kopplat till egna ansvaret i gallerior och köpcentra, generellt men även vid kritiska punkter så som snurrdörrar.
- Generellt efterfrågas mandat för att påtvinga efterlevnad hos allmänheten.

EFTERLEVNAD LOKAL OCH REGIONAL KOLLEKTIVTRAFIK

Samlad bedömning

- Bedömningen baseras på inrapportering från alla 21 länsstyrelser. 8 län rapporterar om medel efterlevnad, 6 län rapporterar hög/god efterlevnad och 7 län har ej gjort en samlad bedömning enligt kategorierna.
- **Trängsel rapporteras** av 17 av 21 län, särskilt under rusningstrafik.
- **Resandet med kollektivtrafik ökar i flertalet län** enligt veckans rapportering, i likhet med föregående vecka. I vissa län är ökningen tydlig, i vissa län är det en långsam men tydlig förändring med en liten ökning vecka för vecka. Dock rapporterar 2 län om en minskning i resandet.
- **Oro inför ökat antal resenärer** rapporteras av minst 3 län inför höst- och vintersäsongen. 1 län rapporterar att man ser samma procentuella ökning som tidigare år, fast från reducerade nivåer.
- **En samlad analys**, baserad på bedömd efterlevnad och utvecklingen av beläggningsgrad och antal resenärer i länens rapportering, visar på försämrade förutsättningar för efterlevnad i 10 av 21 län. I 5 län bedöms utvecklingen som stabil. 6 län kan ej bedömas då underlag för att analysera utvecklingen fattas.
- **Generellt hög efterlevnad vad gäller information** till resenärer.

Beläggningsgrad (aktuell och tidigare år)

- Beläggningsgraden rapporteras av nästan samtliga län vara betydligt lägre jämfört med normalläget. Beläggningsgraden rapporteras dock inte på samma sätt av länen vilket skapar viss osäkerhet i veckans bedömning och 6 län rapporterar ej detta.
- Minst 3 län rapporterar om oro inför ökat resande.
- Trängsel är främst kopplat till rusningstrafik, resande till/från skolan, trängsel på perrong och vid påstigning. 1 län rapporterar ökat resande av folk som ej betalar pga färre kontroller och påstigning bak i bussar.
- Några län rapporterar om oro för busschaufförers säkerhet.
- Problem rapporteras med onödigt resande exempelvis korta resor.
- Fler län rapporterar om problem med det individuella ansvaret att hålla avstånd, välja andra avgångar eller välja bort kollektivtrafik.

Vidtagna åtgärder

- Informationsinsatser rapporteras av 13 län. Det gäller t.ex. uppmaning att bara resa när man måste, info om vilka avgångar som ofta påverkas av trängsel, info om FoHM:s riktlinjer etc.
- 14 län rapporterar om omfördelning av trafik utifrån trängselrapportering samt analys av resandet för att förstärka linjer med hög belastning, särskilt linjer kopplade till gymnasieskolor.
- Ett par län rapporterar om information till skolungdomar för att undvika onödigt resande i stadstrafiken samt uppmana att gå eller cykla, bland annat vykort till alla gymnasieungdomar.
- Flera län rapporterar om insatser för att skydda chaufförer som stängda plexiglas som avskärmar mot resenärer och avstängda säten närmast föraren. 7 län rapporterar om stängda framdörrar.
- 3 län rapporterar om justerade schematider för skolor för att undvika trängsel.
- Ett län delar ut munskydd (100 000 st) mot uppvisande av giltig biljett.
- 3 län (2 län v.41) rapporterar om trängsel- och kundvärdar.
- Ett län lanserar en "tygpåsekampanj" för att hjälpa resenärer hålla avstånd.
- Kampanj som tackar resenärer för att de lämnar plats för de som är beroende av kollektivtrafiken presenteras av 1 län.

Behov av åtgärder

- 4 län lyfter brister i individuella ansvaret och behov av åtgärder mot detta
- Minst 3 län uttrycker oro inför hösten och vintern då man förväntar sig ett ökat resande. En mild höst har gjort att man fortfarande förväntar sig en ökning av antalet resenärer.
- 2 län rapporterar svårigheter att vidta åtgärder mot ökad trängsel. 1 län med anledning av brist på bussar, 1 län med anledning av brist på chaufförer.
- Ett län lyfter fortsatt att en nationell informationskampanj avseende kollektivtrafiken skulle ha större slagkraft än fler regionala informationsinsatser.
- Ett par län rapporterar fortsatt behov av nationella riktlinjer och kriterier för vad som räknas som trängsel samt behov av mandat/ansvarsfördelning kring vem som ska/får ingripa.
- 2 län lyfter problem med gratisåkande som ökat under pandemin, 1 län kopplar detta till ökat resande bland gratis-åkare.

GODA EXEMPEL KOMMUNER MFL

Västerbotten: I Lycksele kommun används högtalarsystem vid gymnasieskolor för att påminna elever om att hålla avstånd. Vindelns kommuns individ- och familjeomsorg ger filmade studiebesök istället för fysiska.

Jönköping: naturum har genomfört naturvägledning vid besök ute på skolor istället för, som vanligt, vid naturum för att undvika trängsel på bussar och mellan olika klasser/årskurser.

Uppsala: Lyckad kampanj på sociala medier med berättelser från människor som varit sjuka i covid-19.

Gotland: Länsstyrelsen i Gotlands län, Region Gotland, Polisen och Gotlands förenade besöksnäring har tagit fram gemensam kommunikationsstrategi för att öka efterlevnaden av rekommendationer och riktlinjer. Samverkan inför ledigheter och högtider planeras.

Blekinge: Kommun möjliggör för krögare att hålla uteserveringarna öppna även under höst och vinter för att minska smittspridning samt ge möjlighet till intäkter för en hårt drabbad bransch.

Skåne: Bad- och simanläggningar har gjort nya skyltar och golvmarkeringar för att fånga gästers uppmärksamhet igen så att man inte blir hemmablind. Kampanj med "bordspratarna" inom den kommunala verksamheten en bra påminnelse.

Västmanland: Nyhetsbrev för kommunanställda om kommunens övergripande mål med corona-arbetet samt corona-relaterade frågor för att säkerställa att alla fokuserar på rätt saker.

Dalarna: Länsstyrelsen kommer att genomföra pressträff 20 oktober för att lyfta fram fem goda exempel följt av erfarenhetsutbyte mellan verksamhetsutövare.

Västernorrland: I samband med att föreningar vill boka lokal för arrangemang skickar de in en riskbedömning till kommunen med syfte att tänka till och checka av de anpassningar som är gjorda.

Norrbottnen: Butiker har begränsat antalet besökare när kundtrycket har vart högt.

Jämtland: En affär har ett nummersystem där man får ta ett nummer vid ingången och lämna tillbaka det vid utgång. Är alla nummer upptagna får man vänta utanför tills man får komma in.

GODA EXEMPEL KOLLEKTIVTRAFIK

Nya goda exempel som rapporterats den här veckan.

- **Västerbotten** rapporterar om reseplanerare där resenärer meddelas om risk för trängsel. Liknande initiativ finns i flera län, bland annat initiativ i Skåne som lyftes i förra rapporteringen.
- **Västra Götaland** använder sig av markering, audiella/visuella meddelanden i fordon och fysiska åtgärder vid större knutpunkter. Där används även informatörer och trygghetsvårdar för att undvika trängsel.
- **Västra Götaland** har även en kampanj som lanserats för att undvika onödigt resande och trängsel i kollektivtrafiken. Den informerar om avstånden mellan olika hållplatser för att främja att folk går eller cyklar istället.
- **Uppsala** - Gå/cykla kampanj i Uppsala stad verkar ha gett god effekt då fler än normalt cyklar och trängseln inte är lika stor på stadsbussar som på regionbussarna.
- **Skåne** rapporterar om en livekarta som visar beläggning på bussar och Pågatåg används av Skånetrafiken.
- **Dalarna** rapporterar att Dalatrafiks app skickar ut push-notiser om att hålla avstånd och undvika trängsel.
- **Jämtland** rapporterar om genomförd kontinuitetsplanering för personalbortfall har gjorts inom Länstrafiken .
- **Flertalet län** tillhandahåller information om vilka avgångar som brukar påverkas av trängsel samt hur beläggningsgraden på olika avgångar brukar se ut.
- **Flertalet län** rapporterar om säkerhetsåtgärder för att skydda chaufförerna, t.ex. plexiglas och avstängda säten.
- **Flertalet län** rapporterar om utrop för att hålla avstånd och efterfölja riktlinjerna, bland annat Jämtland och Västra Götaland.